

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Barbary Pořízkové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., v právní věci žalobce: **V. T.,** zast. Ing. Mgr. Jaroslavem Kuželem, advokátem se sídlem 17. listopadu 1074, Jičín, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení,** se sídlem Křížová 25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 1. 2015, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 13. 7. 2015, č. j. 2 Ad 7/2015 – 32,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce Ing. Mgr. Jaroslavu Kuželovi, advokátu se sídlem 17. listopadu 1074, Jičín, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **2 868 Kč.** Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále též „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví označeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“), kterým byla jako nedůvodná podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítnuta jeho žaloba proti shora označenému rozhodnutí žalované. Tímto rozhodnutím byly zamítnuty

námitky a potvrzeno rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 30. 9. 2014, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“).

[2] Prvostupňovým rozhodnutím byla pro nesplnění podmínek dle § 38 a § 39 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), zamítnuta stěžovatelova žádost o invalidní důchod. Podle posudku Okresní správy sociálního zabezpečení Jičín ze dne 16. 9. 2014 není stěžovatel invalidní, jelikož jeho pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu poklesla pouze o 15 %.

[3] Žalovaná v odůvodnění napadeného rozhodnutí uvedla, že novým posudkem o invaliditě ze dne 9. 12. 2014 bylo lékařem ČSSZ zjištěno, že stěžovateli byla vzhledem k dlouhodobě nepříznivému zdravotnímu stavu, který omezuje jeho fyzické schopnosti a má vliv na pokles pracovní schopnosti [rozhodující příčinou s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je zdravotní postižení uvedené v kapitole VII (postižení oka, očních adnex, zraku), položce 1a) (lehká slabozrakost obou očí) přílohy vyhlášky č. 359/2009 Sb. (dále jen „vyhláška“), pro které se stanovuje míra poklesu pracovní schopnosti v rozmezí 5-15 %]; přiznána horní hranice 15 %.

[4] Krajský soud si pro potřeby soudního přezkumu nechal vypracovat lékařský posudek Posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí na pracovišti v Hradci Králové (dále jen „komise“), která zhodnotila zdravotní stav stěžovatele odlišně od posudků provedených ve správním řízení (posudek ze dne 11. 6. 2015), avšak shodně s předchozími lékařskými posudky dospěla k závěru, že stěžovatel není invalidní.

[5] Posudková komise popsala lékařské nálezy obsažené v dokumentaci zdravotního střediska Věznice Valdice, k dispozici měla oční vyšetření, ortopedický a urologický nález, dále zprávu o pobytu na ochranné protialkoholní léčbě v psychiatrické léčebně Červený Dvůr Chvalšiny a výpis ze znaleckého posudku z oboru klinické a forenzní psychologie PhDr. L. Na základě těchto podkladů stanovila klinickou diagnózu, podle které je stěžovatel stižen disociální poruchou osobnosti s omezenou autoregulací a tendencemi k nekontrolovanému explozivnímu a agresivnímu vybití v afektu pod vlivem alkoholu, uvádí se subnormní intelekt, oboustranná dalekozrakost s vetchozrakostí, nezhoubné zbytnění předstojné žlázy, obezita, závislost na alkoholu a stav po sebevražedném pokusu v 18 letech věku a po operačně řešeném zranění levého ramene z roku 1997 – t.č. bez následků.

[6] Za rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu byla na rozdíl od posudků provedených ve správním řízení označena disociální porucha osobnosti s omezenou autoregulací a tendencemi k nekontrolovanému explozivnímu a agresivnímu vybití v afektu pod vlivem alkoholu. Toto postižení posudková komise podřadila kapitole V., položka 7 písm. a) přílohy k vyhlášce a rozsah ztráty pracovní schopnosti stanovila ve výši 10 %. Na horní hranici procentního rozmezí se tak stalo se zřetelem k opakovaným trestním činům v afektu pod vlivem alkoholu. Důvod pro aplikaci § 3 vyhlášky zjištěn nebyl.

[7] V posudkovém závěru se uvádí, že k výbuchům a nekontrolovatelnému jednání charakteru trestných činů včetně vraždy docházelo u stěžovatele vždy pod vlivem

alkoholu, jak vyplývá ze znaleckého posudku z roku 2008, na který se stěžovatel v žalobě odvolává. To znamená, že při absenci alkoholu byly psychopatické rysy osobnosti kompenzovány. Jde o závažný stav, ale na pracovní schopnost nemá větší dopad. Jde spíše o to, že po propuštění z výkonu trestu bude špatně hledat práci a proces resocializace bude velmi obtížný. Během pobytu ve výkonu trestu není ve zdravotní dokumentaci žádný záznam o psychiatrické léčbě.

[8] K vadě zraku se uvádí, že se jedná o oboustrannou dalekozrakost s vetchozrakostí, podle přílohy jde o lehkou slabozrakost obou očí, kde se předpokládá pokles pracovní schopnosti 5 až 15 %. Není uvedena porucha barvocitu, ani porucha adaptace na tmu, proto na rozdíl od lékaře posudkové služby žalované v námitkovém řízení se toto postižení hodnotí mírou poklesu pracovní schopnosti v rozsahu 5 %. Důvod k navýšení této míry shledán nebyl. O další komorbiditě se uvádí, že není posudkově významná.

[9] Posudek vyhodnotil soud jako úplný, přesvědčivý a správný, ze kterého plyne jednoznačný závěr, že zdravotní stav stěžovatele neodpovídá ani invaliditě prvého stupně, u kterého zákon o důchodovém pojištění (§ 39 zákona) vyžaduje míru poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 %.

[10] Z uvedených důvodů krajský soud žalobu zamítl.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalované

[11] Obsahově směřuje kasační stížností do důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

[12] Stěžovatel je přesvědčen, že závěr krajského soudu není správný, neboť nezohlednil, že stěžovatel je od 3. 8. 2008 do 3. 8. 2023 ve výkonu trestu odnětí svobody ve věznici se zvýšenou ostrahou. To je prostředí stresové s velkou psychickou zátěží, ve kterém může kdykoliv (i při abstinenci stěžovatele a přímého dohledu zaměstnance vězeňské služby) dojít k projevům poruchy osobnosti.

[13] Soud vůbec nezkoumal v jakém smyslu je jeho zdravotní stav závažný. Vyhláška hovoří o závažnosti s dopadem na pracovní schopnost nebo s dopadem na společenské fungování. Nemá-li zdravotní stav dopad na jeho pracovní schopnost, pak má dopad na jeho společenské fungování a jedná se o postižení zařaditelné pod kapitolu V, položku 7, písm. b), popřípadě c) přílohy k vyhlášce.

[14] V doplnění kasační stížnosti uvádí, že v roce 2008 byl odsouzen na 15 let jako „nebezpečný psychopat“ (nezdrženlivá osoba, nemotivovaný k léčbě, psychiatricky postižen, alkohol na jeho jednání nemá žádný vliv), v roce 2015 jej naopak posudková komise vyhodnotila jako člověka s dobrým pracovním přístupem i vztahy s personálem věznice a ostatními odsouzenými, s tím, že za všechny jeho problémy mohl alkohol.

[15] Stát jeho zdravotní stav hodnotí zjevně účelově, podle toho, jak se mu to hodí. Odvolává se na znalecký posudek z roku 2008, vypracovaný pro účely trestního řízení a

žádá, aby v souladu s tímto posudkem, bylo jeho žalobě vyhověno. V opačném případě byl odsouzen neoprávněně.

[16] Navrhuje rozsudek krajského soudu zrušit a vrátit mu věc k dalšímu řízení.

[17] Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[18] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a stěžovatel je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Na základě kasační stížnosti přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[19] Předmětem sporu v projednávané věci je zejména hodnocení zdravotního stavu stěžovatele a je tak uplatněn kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Platí totiž, že neúplné a nepřesvědčivé posouzení rozhodujícího zdravotního postižení v dlouhodobě nepříznivém zdravotním stavu, jímž stěžovatel trpěl ke dni vydání přezkoumávaného rozhodnutí, je třeba považovat za vadu řízení, která mohla mít za následek nesprávné stanovení míry poklesu schopnosti soustavné výdělečné činnosti stěžovatele k uvedenému dni a v jeho důsledku nesprávné posouzení zákonných podmínek invalidity ve smyslu § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění. Jde tedy o jinou vadu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003 - 61).

[20] Předmětem správního řízení v dané věci bylo posouzení žádosti o přiznání invalidního důchodu podle § 39 odst. 2 uvedeného zákona. Krajský soud vycházel z posudku komisionálního, který (byť na základě jiného vyhodnocení zdravotního stavu) dospěl ke shodnému závěru, jako posudky vyhotovené ve správním řízení, že ke dni vydání žalobou napadeného rozhodnutí nepostačuje pokles pracovní schopnosti stěžovatele ani pro přiznání invalidity alespoň prvního stupně (35 %).

[21] Posudek komise hodnotí soud jako komplexní a obsahující všechny relevantní úvahy. Je z něj zřejmé, že komise vycházela ze všech dostupných lékařských záznamů, včetně znaleckého posudku z oboru klinické a forezní psychologie PhDr. L., vypracovaného pro účely trestního řízení v roce 2008 (dále jen „znalecký posudek z roku 2008“).

[22] Z komisionálního posudku vyplývá ve shodě se znaleckým posudkem z roku 2008 jednoznačný posudkový závěr, že rozhodujícím zdravotním postižením je disociální porucha osobnosti s omezenou autoregulací a tendencemi k nekontrolovanému explozivnímu agresivnímu vybití v afektu pod vlivem alkoholu, zařazené do kapitoly V., položky 7 písm. a) přílohy k vyhlášce. V souladu s uvedeným ustanovením komise stanovila míru poklesu pracovní schopnosti stěžovatele na 10 %.

[23] Z obsahu posudku je také zcela zřejmé, že komisi bylo známo, že se stěžovatel v současnosti nachází ve výkonu trestu. Komise posoudila veškerou zdravotní dokumentaci a v této souvislosti mj. uvedla, že stěžovatel nebyl po dobu výkonu trestu psychiatricky léčen. Námitku nezohlednění současného místa pobytu stěžovatele proto soud hodnotí jako zjevně účelovou.

[24] Podle § 39 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Pro určení procentní míry poklesu pracovní schopnosti je nutné nejprve určit zdravotní postižení, která jsou příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu pojištěnce, a jejich vliv na pokles pracovní schopnosti pojištěnce.

[25] Při hodnocení míry poklesu pracovní schopnosti u zdravotního postižení dle kapitoly V (duševní poruchy a poruchy chování) je nutné celkově posoudit úroveň psychických, mentálních, sociálních a pracovních funkcí a schopnosti vykonávat pracovní činnosti takovým způsobem nebo v takových mezích, které jsou považovány za normální v daném sociokulturním prostředí. Jinými slovy případné narušení společenského chování je jedním z faktorů, který se právě pro určení míry poklesu pracovní schopnosti pojištěnce vyhodnocuje. Stěžovatel se proto mýlí, má-li za to, že jeho zdravotní stav měl být hodnocen pouze z hlediska dopadu na jeho společenské fungování.

[26] Obdobně nelze souhlasit s názorem, že závěry znaleckého posudku z roku 2008 jsou v charakteristice zdravotního stavu stěžovatele s komisionálním posudkem v rozporu. Naopak právě i s ohledem na vyhodnocení z roku 2008 komise neoznačila za rozhodující příčinu míry poklesu zdravotního stavu oční vadu, ale poruchu osobnosti. Pokud jde o informace týkající se plnění zadaných úkolů, spolupráce a vazby na rodinu, ty vyplývají z propouštěcí zprávy z Psychiatrické léčebny Červený Dvůr Chvalšiny (22. 1. – 27. 4. 1989), ve které je však současně uvedeno, že stěžovatel je psychopatickou, explosivní, nezdrženlivou osobností se závislostí na alkoholu. Namítané rozpory v hodnocení zdravotního postižení nemají oporu ve spisovém materiálu.

[27] Tvrzení o neoprávněném odsouzení (stěžovatel byl odsouzen k výkonu trestu 15-let vězení za vraždu v roce 2008) nemá s otázkou zákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí, tj. s posouzením jeho zdravotního stavu v roce 2014 a následně i v roce 2015 žádnou souvislost.

[28] Kasační stížnost neobsahuje věcné námitky, které by celistvost a přesvědčivost komisionálního posudku zpochybňovaly. Stěžovatelem tvrzené rozpory nemají ve spisovém materiálu oporu.

IV. Závěr a náklady řízení

[29] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. podanou kasační stížnost zamítl. O věci rozhodl bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 s. ř. s., dle kterého o kasační stížnosti rozhoduje soud zpravidla bez jednání.

[30] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady nevznikly. Z uvedených důvodů soud rozhodl, že žádnému z účastníků se právo na náhradu nákladů řízení nepřiznává.

[31] Stěžovateli byl usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2015, č. j. 9 Ads 184/2015 - 21, pro řízení o kasační stížnosti ustanoven zástupcem advokát; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s.).

[32] Ustanovený zástupce provedl ve věci dva úkony právní služby, a to 1) první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení na základě ustanovení soudem (porada proběhla dne 16. 10. 2015), 2) doplnění kasační stížnosti jakožto písemné podání nebo návrh ve věci samé. Nejvyšší správní soud proto ustanovenému zástupci přiznal odměnu za dva úkony právní služby, když za každý úkon náleží odměna ve výši 1 000 Kč [§ 7 bod 3. a § 9 odst. 2 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „advokátní tarif")] zvýšená o náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč za každý úkon právní služby (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu).

[33] Ustanovení zástupce je úkonem soudu, proto soud za tento úkon požadovanou odměnu nemohl zástupci přiznat. Ustanovenému zástupci nebyla rovněž přiznána odměna za poradu s klientem, která proběhla dne 1. 12. 2015, jelikož dle potvrzení Vězeňské služby České republiky tato porada trvala pouze 25 minut. Úkonem právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu je totiž další porada s klientem pouze v případě, že přesahuje jednu hodinu.

[34] Soud dále přiznal zástupci náhradu hotových výdajů na cestovné a promeškaný čas ve výši 268 Kč. Cestovné na jednu cestu tvoří náklady na benzín za ujetých 5 km x 2 mezi Jičínem - Valdicemi a zpět, přičemž vyhláška MPSV č. 328/2014 Sb. stanoví 35,90 Kč za jeden litr benzínu (při průměrné spotřebě dle údajů v technickém průkazu 8,53 l na 100 km jde o částku 31 Kč na jednu cestu do věznice a zpět), spolu se základní částkou stanovenou zákoníkem práce, tedy 3,70 Kč za 1 km a 2x 100 Kč za promeškaný čas, tj. celkem 268 Kč. Náhradu za cestu na poradu s klientem dne 1. 12. 2015 soud ustanovenému zástupci nepřiznal, jelikož se nejednalo o úkon právní služby ve smyslu § 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu (viz výše).

[35] Ing. Mgr. Jaroslavu Kuželovi, se přiznává odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v celkové výši 2 868 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. ledna 2016

JUDr. Barbara Pořízková
předsedkyně senátu